Ošetrovateľská starostlivosť o dospelých

Garant: doc. PhDr. Mgr. Tatiana Rapčíková, PhD., MPH, MBE, univ. doc.

Tel: 048/324 80 18

mail: tatiana.rapcikova@szu.sk

Platnosť akreditácie: 17. 2. 2030

Minimálny štandard:

1. Charakteristika špecializačného odboru

Ošetrovateľská starostlivosť o dospelých je špecializačný odbor, ktorý sa zaoberá komplexným ošetrovateľským manažmentom o dospelého pacienta vo všetkých odboroch vnútorného lekárstva, chirurgie, onkológie a geriatrie, v ústavnej zdravotnej starostlivosti, špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti a na pracoviskách jednodňovej chirurgie.

2. Dĺžka špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium trvá najmenej 1 rok a 6 mesiacov.

3. Požiadavky na zaradenie do špecializačného štúdia

Odborná spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolaní sestra.[1])

4. Obsah a rozsah špecializačného štúdia

A. Teoretické vedomosti

1. nové ošetrovateľské poznatky, štandardné, preventívne postupy a špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti v odboroch:
   - vnútorného lekárstva (napr. v kardiológii, pneumológii, gastroenterológii, reumatológii, hematológii, infektológii, dermatológii, geriatrii, imunológii, neurológii, nefrológii, hepatológii, algeziológii),
   - chirurgie (napr. v brušnej chirurgii, kardiochirurgii, cievnej chirurgii, urológii, traumatológii, ortopédii, neurochirurgii, transplantológii, hrudníkovej chirurgii, očnej chirurgii, v chirurgii ORL, maxilofaciálnej chirurgii, gynekológii),
   - onkológie,
2. nové postupy v starostlivosti o venózne vstupy: Midline, PICC, implantabilný podkožný port, indikácie, kontraindikácie, komplikácie, špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti pri aplikácii liekov do venóznych vstupov,
3. rozšírená KPR: nové guidelines, defibrilácia, používanie AED, analýza EKG krivky, arytmie,
4. liečba kyslíkom a inhalácia:
   - domáca umelá pľúcna ventilácia,
   - vysokoprietoková oxygenácia (High Flow),
   - hyperbarická oxygenoterapia,

[1]) § 33 a 33a zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

- výmena tracheostomickej kanyly, odsávanie pacienta z dýchacích ciest,
- osobné inhalátory, kompresorový, ultrazvukový inhalátor a iné typy inhalátorov,

5. nové trendy vo farmakológii, osobitosti farmakológie, infúznej liečby a transfuziológii, preskripčná kaskáda, compliance pacienta, polypragmázia, zaobchádzanie s psychotropnými a omamnými látkami, biologická liečba, posúdenie stavu adherencie, zvýšenie miery adherencie k liečbe (farmakologickej, nefarmakologickej).
6. monitoring bolesti, pooperačná bolesť, chronická bolesť, nádorová bolesť, analgetický rebrík a zásady podávania analgetík, špecifiká aplikácie a zaobchádzania s opiátmi, epidurálna analgézia,
7. manažment aplikácie výživy: aktuálne trendy a novinky v diétoterapii, posúdenie hydratácie a stavu výživy, riziko dehydratácie a malnutrície, špecifiká výživy pri hyperlipidémii, osobitosti výživy pri antikoagulačnej liečbe, manažment výživy v odboroch vnútorného lekárstva, chirurgických odboroch, onkológii a v geriatrii, osobitosti starostlivosti o pacienta s PEG a PEJ, parenterálna výživa,
8. bariérová ošetrovateľská starostlivosť: prevencia, aktuálne trendy, kontrola a eradikácia infekcií, hygienický a epidemiologický režim, izolácia, nemocničné infekcie (MRSA, VRSA, Pseudomonas aeruginosa, Klebsiella pneumoniae, Clostrídium difficile),
9. príprava a podávanie cytostatík:
   - základné rozdelenie cytostatík,
   - odporúčané postupy aplikácie,
   - bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci s cytostatikami,
   - ambulantné podávanie cytostatík,
   - monitoring pacienta počas podávania cytostatík, paravenózny únik cytostatík,
   - hygienický režim a likvidácia odpadu,
10. transplantácie krvotvorných kmeňových buniek:
    - druhy transplantácií, indikácie pre transplantáciu a liečbu krvotvornými kmeňovými bunkami,
    - zdroje krvotvorných kmeňových buniek a ich získavanie,
    - spracovanie, kryokonzervácia a uchovávanie krvotvorných buniek,
    - samodarca a darca periférnych kmeňových buniek, auto-transfúzne systémy, manažment starostlivosti o pacienta, prípravný režim (imunosupresia), podporná liečba transplantovaných pacientov,
    - reakcia štepu proti hostiteľovi (GVHD - Graft-Versus-Host Disease),
    - akútne a dlhodobé komplikácie transplantácie krvotvorných kmeňových buniek,
11. postradiačné zmeny, nežiadúce účinky rádioterapie na koži a slizniciach,
12. rehabilitačné postupy v ošetrovateľstve, aktuálne trendy a novinky (rehabilitačné techniky v prevencii pooperačných komplikácií, rehabilitačné postupy v onkológii, ergonómia, podpora sebestačnosti pacienta, vertikalizácia pacienta, mobilizácia, využívanie pomôcok na zlepšenie polohy, pohybu a lokomócie,
13. koncept bazálnej stimulácie,
14. bezpečnosť pacienta, posúdenie, prevencia pádov a úrazov, nežiaduce udalosti,
15. manažment starostlivosti o pacienta na oddeleniach geriatrie a gerontopsychiatrie, geriatrické syndrómy - syndróm frailty, ageizmus a jeho prejavy, formy elder abuse (zanedbávanie, zneužívanie, týranie), syndróm self-neglect, podpora somatického a psychického zdravia u seniorov (tréning kognitívnych funkcií a iné),

16. koncept Long-Term-Care (LTC), osobitosti dlhodobej starostlivosti: indikácie ošetrovateľských intervencii v zariadeniach pre seniorov (zariadenia sociálnych služieb a zdravotnícke zariadenia), stratégie dlhodobej starostlivosti, integrovaná starostlivosť,
17. ošetrovateľstvo v špecializovanej ambulantnej starostlivosti:
    - preventívne programy, edukácia preventabilných ochorení,
    - imunizácia,
    - strategické programy zamerané na prevenciu a liečbu chronických ochorení v SR a zahraničí (Národný program podpory zdravia, Národný onkologický program, programy zamerané na prevenciu ochorení srdca a ciev, Národný akčný plán v prevencii obezity),
    - predpisovanie zdravotníckych pomôcok sestrou (katalóg zdravotníckych výkonov),
    - koncept jednodňovej chirurgie,
    - telekonzultácia (telekonzultácia so zameraním na zistenie varovných príznakoch k jednotlivým klinickým stavom a nozologickým jednotkám), telemonitoring, teleošetrovateľstvo, informačné a komunikačné technológie v kontrole a prevencii ochorení,
18. edukácia a edukačný proces:
    - výchova k zdraviu a zdravému spôsobu života,
    - zdravotná gramotnosť,
    - selfmonitoring, princíp patient-centered care,
19. nové trendy v starostlivosti o chronické rany: dekubity, defekty, nehojace sa rany, klasifikácia, posudzovanie, dokumentovanie, aktuálne odporúčané postupy, malígne rany,
20. hospicová a paliatívna starostlivosť:
    - paliatívna starostlivosť a jej osobitosti,
    - podporný tím, starostlivosť o pozostalých,
    - hospic a hospicová starostlivosť,
    - spiritualita a jej špecifiká.
21. EBP (Evidence Based Practice) a jej implementácia v klinickej praxi:
    - aplikácia štandardných a preventívnych postupov, audity v praxi,
    - monitoring a hodnotenie kvality ošetrovateľskej starostlivosti.
22. využívanie hodnotiacich a meracích škál v kontexte posudzovania jednotlivých odborov,
23. katetrizácia močového mechúra u muža,
24. intermitentná autokatetrizácia,
25. FMT (fekálna mikrobiálna transplantácia) a iné nové postupy,
26. manažment použitia obmedzovacích prostriedkov u nepokojného a agresívneho pacienta.
27. rozsah ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou špecialistkou,
28. právne predpisy vzťahujúce sa na oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti, zdravotnícka etika, systém verejného zdravotného poistenia, práva pacienta, vrátane práv osôb so zdravotným postihnutím.

Teoretická príprava vo vzdelávacej ustanovizni v trvaní 4 týždne.

A.1 Špecifické témy

1. identifikácia násilia páchaného na ľuďoch, spolupráca s príslušnými štátnymi orgánmi,
2. problematika marginalizovaných rómskych komunít.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.1 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu, nemusí ich opakovane absolvovať.

B. Praktické zručnosti

B.1 Počet zdravotných výkonov

zabezpečenie priechodnosti dýchacích ciest pomocou vzduchovodu (Airway)	2*
posúdenie a ošetrenie postradiačných zmien na koži	3
posúdenie a ošetrenie pacienta s orálnou mukozitídou	3
zavedenie Huberovej ihly do implantovaného venózneho portu	1*
odstránenie Huberovej ihly z implantovaného venózneho portu	1*
posúdenie funkčnosti a ošetrenie gastrostómie, urostómie	5
posúdenie funkčnosti a ošetrenie tracheostomickej kanyly (rôzne druhy TSK kanýl - Montgomeryho T kanyla, dvojplášťová TSK)	5
odsávanie z tracheostomickej kanyly	5
laváž dolných DC	5
ošetrovateľský manažment o dospelého pacienta (posúdenie a zhodnotenie zdravotného stavu, plánovanie ošetrovateľských intervencií, realizovanie a dokumentovanie ošetrovateľskej starostlivosti): • pri podávaní cytostatickej liečby, • pri nehojacej sa rane, • po transplantácii kmeňových buniek.	12 2 2 1
podávanie liekov do PICC, Midline katétra a implatabilného venózneho portu	8*
posúdenie EKG krivky (identifikácia život ohrozujúcich stavov - asystólia, komorová fibrilácia, komorová tachykardia, salva extrasystol)	5
katetrizácia močového mechúra u muža vrátane edukácie pacienta, kontrola a zabezpečenie funkčnosti katétra vrátane preplachu	5*
ošetrovanie epidurálneho katétra	3*
predpisovanie zdravotníckych pomôcok	3
indikácia ošetrovania primárne hojacej sa rany	3*
manipulácia s prístrojovou technikou: • defibrilátor, • EKG, • infúzne pumpy, • lineárne dávkovače, • nutričné pumpy • odsávacie zariadenia, • monitor, • POCT (prístroj na vyšetrenie CRP).	 2* 2* 2* 2* 2* 2* 2* 2*
podávanie cytostatickej liečby	5
All in One výživa	3
odstránenie Midline – periférny venózny katéter	2
aplikácia liečiv do močového mechúra	3*
aplikácia liečiv do epidurálneho katétra	3*
vysokoprietoková oxygenácia (High Flow)	2*

spolupráca pri zavádzaní hrudného drénu (monitorovanie odsávacieho systému klasickým setom a digitálnym setom Thopaz)	3*	

*Výkony môžu byť realizované aj v laboratórnych alebo simulačných podmienkach pod dohľadom.

B.2 Rozsah povinnej odbornej zdravotníckej praxe

Pracovisko	Dĺžka
vlastné štandardné interné oddelenie alebo klinika, vlastné štandardné chirurgické oddelenie alebo klinika, vlastné štandardné onkologické oddelenie alebo klinika, z toho:	18 mesiacov, z toho:
• interné pracovisko – výučbové pracovisko vzdelávacej ustanovizne, ak účastník špecializačného štúdia pracuje na chirurgickom pracovisku alebo onkologickom pracovisku	2 týždne
• chirurgické pracovisko – výučbové pracovisko vzdelávacej ustanovizne, ak účastník špecializačného štúdia pracuje na internom pracovisku alebo onkologickom pracovisku	2 týždne
• onkologické pracovisko - výučbové pracovisko vzdelávacej ustanovizne, ak účastník špecializačného štúdia pracuje na chirurgickom pracovisku alebo internom pracovisku	2 týždne

C. Nácvik techník komunikácie

1. asertívne zvládanie konfliktov a náročných komunikačných partnerov, vrátane osôb so zdravotným znevýhodnením, marginalizovaných rómskych komunít, ľudí bez domova, utečencov, migrantov a iných zraniteľných skupín, s ohľadom na ich špecifické potreby v komunikácii,
2. osobitosti komunikácie s dospelým pacientom, terapeutická komunikácia:
   a) osobitosti komunikácie s pacientom so sluchovým a zrakovým postihnutím, b) uplatňovanie profesionálnych komunikačných zručností,
   c) osobitosti komunikácie s pacientom s poruchou kognitívnych funkcií,
   d) špecifiká komunikácie s pacientom a príbuznými v terminálnom štádiu a zomierajúcim pacientom,
   e) komunikácia s pacientom z odlišných etnických skupín, multikultúrna starostlivosť.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti C absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu v období kratšom ako 10 rokov, nemusí ich opakovane absolvovať.

5. Ukončenie špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa ukončí špecializačnou skúškou pred skúšobnou komisiou.

6. Výstupné vedomosti a zručnosti

A. Samostatne

1. zabezpečovať priechodnosť dýchacích ciest pomocou vzduchovodu (Airway),
2. posudzovať a ošetrovať postradiačné zmeny na koži,

3. posudzovať a ošetrovať pacienta s orálnou mukozitídou,
4. zavádzať Huberovú ihlu do implantovaného venózneho portu,
5. odstraňovať Huberovú ihlu z implantovaného venózneho portu,
6. posudzovať funkčnosť a ošetrovať gastrostómiu, urostómiu,
7. posudzovať funkčnosť a ošetrovať tracheostomickú kanylu,
8. odsávať z tracheostomickej kanyly,
9. realizovať laváž dolných DC,
10. podávať lieky do PICC, Midline katétra a implatabilného venózneho portu,
11. posudzovať EKG krivku (identifikácia život ohrozujúcich stavov),
12. katetrizovať močový mechúr u muža vrátane edukácie pacienta, kontrola a zabezpečenie funkčnosti katétra, vrátane preplachu,
13. ošetrovať epidurálny katéter,
14. predpisovať zdravotnícke pomôcky,
15. manipulovať s prístrojovou technikou (defibrilátor, EKG, infúzne pumpy, lineárne dávkovače, nutričné pumpy, odsávacie zariadenia, monitory),
16. indikovať ošetrovanie primárne hojacej sa rany,
17. obsluhovať POCT (prístroj na vyšetrenie CRP).

B. Samostatne na základe indikácie lekára

1. podávať cytostatickú liečbu,
2. podávať All in one výživu,
3. odstraňovať Midline – periférny venózny katéter,
4. aplikovať liečivá do močového mechúra,
5. aplikovať liečivá do epidurálneho katétra,
6. aplikovať vysokoprietokovú oxygenáciu (High Flow),
7. indikovať odber biologického materiálu na základné laboratórne vyšetrenia v určenom indikačnom rozsahu.

C. V spolupráci s lekárom

- asistovať pri zavádzaní hrudného drénu.

Zoznam akreditovaných výučbových zdravotníckych zariadení:

Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica, Námestie L. Svobodu 1, 975 17 Banská Bystrica

Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a. s., Cesta k nemocnici 1, 974 01 Banská Bystrica